

Бербека М.

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти

кафедри аудиту

Західноукраїнський національний університет

Тернопіль, Україна

СУЧАСНІ МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ТА АУДИТУ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА

Грошові потоки є ключовим елементом фінансової системи підприємства та визначають його платоспроможність, інвестиційну активність і здатність до стабільного розвитку. Ефективність управління рухом грошових коштів набуває особливого значення в сучасних умовах економічної невизначеності, трансформації ринкових відносин та посилення фінансових ризиків. Воєнний стан, нестійкість економічного середовища та обмеженість ресурсної бази посилюють потребу в удосконаленні інструментів управління, аналізу та аудиту грошових потоків, що підтверджують актуальність цього дослідження.

Як відомо, управління грошовими потоками розглядається як безперервний процес забезпечення ліквідності підприємства, оптимізації надходжень і витрат, синхронізації фінансових потоків та підтримання фінансової рівноваги. Воно поєднує стратегічні й оперативні аспекти фінансового менеджменту, спираючись на інтеграцію економічних категорій, методів планування, контролю та аналітичного забезпечення.

У науковій літературі основними принципами управління грошовими потоками визначаються:

- інформативна достовірність – забезпечення підприємства повною, об'єктивною та верифікованою інформацією щодо руху грошових коштів;
- збалансованість – оптимізація обсягів надходжень та витрат у розрізі видів діяльності та часових інтервалів;

- ефективність – орієнтація на раціональне використання ресурсів та формування інвестиційного потенціалу;
- ліквідність – підтримання рівня платоспроможності через синхронізацію позитивних і негативних потоків [2] .

Реалізація цих принципів формує поетапну систему управління грошовими потоками, що включає:

- 1) облік та формування звітності;
- 2) аналіз попередніх періодів;
- 3) оптимізацію структури потоків;
- 4) планування руху коштів;
- 5) контроль і моніторинг їх динаміки.

Такий підхід забезпечує підприємству можливість адаптації до змін зовнішнього середовища та мінімізації ризиків втрати платоспроможності.

Аналітичне дослідження грошових потоків ґрунтується на поєднанні кількісних, якісних, структурних та динамічних методів оцінювання, що дозволяє комплексно виявляти тенденції, закономірності та диспропорції у їхньому формуванні [1].

Головними завданнями аналізу грошових потоків є:

- 1) ідентифікація тенденцій зміни грошових потоків у часі;
- 2) оцінювання раціональності використання грошових ресурсів;
- 3) виявлення ризиків фінансової нестабільності та загрози банкрутства;
- 4) дослідження збалансованості та синхронності позитивних і негативних потоків;
- 5) пошук резервів підвищення ефективності використання ресурсів у межах операційної, інвестиційної та фінансової діяльності [8].

Результати аналізу формують інформаційну основу управлінських рішень, дозволяючи ідентифікувати слабкі місця у фінансовій політиці, визначати можливості для інвестування та самофінансування, а також прогнозувати майбутню ліквідність.

XIV Міжнародна науково-практична дистанційна конференція
«Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія»
5 грудня 2025 року, м. Тернопіль

Одночасно аналітика грошових потоків є важливим елементом підготовки до аудиту, забезпечуючи попередню оцінку достовірності фінансових даних та виявлення потенційних ризиків їх викривлення.

Аудит грошових потоків відіграє ключову роль у підтвердженні достовірності бухгалтерських записів, оцінці законності фінансових операцій та виявленні можливих ризиків, що загрожують стабільності підприємства. Його значущість посилюється в умовах воєнного стану, коли ризики втрати фінансової стійкості та зниження платоспроможності різко зростають.

Як наголошують О. Г. Рябчук і Є. О. Мосійчук, саме аудит фінансової стабільності дозволяє комплексно оцінити рівень використання ресурсів, структуру капіталу та здатність підприємства адаптуватися до кризових впливів [6].

Основні функції аудиту грошових потоків включають:

- підтвердження достовірності інформації про надходження та витрачання коштів;
- перевірку повноти й правильності відображення руху грошових коштів у звітності;
- оцінювання стійкості фінансових процесів;
- виявлення порушень, помилок і шахрайських схем;
- формування рекомендацій з підвищення ефективності управління грошовими потоками [5].

У сучасних умовах особливого значення набувають ризик-орієнтовані підходи, цифровізація аудиту, використання дистанційних технологій контролю та інтеграція фінансового й операційного аудиту. Це дозволяє забезпечити безперервність контролю, підвищити точність оцінювання та знизити ризики втрати інформації.

Якість управлінських рішень прямо залежить від достовірності та повноти інформації про рух коштів. Інформаційна база має формуватися на основі даних бухгалтерського обліку, результатів фінансового аналізу, аудиторських звітів, а

XIV Міжнародна науково-практична дистанційна конференція
«Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія»
5 грудня 2025 року, м. Тернопіль

також даних зовнішніх джерел (макроекономічна статистика, нормативно-правові акти, ринкова інформація).

Ефективна інформаційна система повинна забезпечувати:

- своєчасність оновлення даних;
- повноту охоплення операцій;
- прозорість та структурування показників;
- можливість інтеграції з цифровими системами моніторингу;
- доступність для зовнішніх користувачів (інвесторів, кредиторів, державних органів).

Стандартизовані дані про рух грошових коштів стають важливим інструментом моніторингу економічної активності та прогнозування бюджетних надходжень, особливо в умовах ресурсних обмежень [8].

Управління, аналіз та аудит грошових потоків формують єдину інституціонально-аналітичну систему, спрямовану на забезпечення фінансової рівноваги, стійкості та стратегічного розвитку підприємства. Їх взаємодія дозволяє своєчасно виявляти ризики, коригувати фінансову політику, забезпечувати прозорість і достовірність фінансових процесів.

Поглиблення методичного забезпечення оцінювання грошових потоків є необхідним у сучасних умовах воєнних і економічних викликів. Найперспективнішими напрямками подальших досліджень є:

- впровадження адаптивних систем управління рухом коштів;
- застосування цифрових технологій у бухгалтерському обліку та аудиті;
- розвиток ризик-орієнтованих методів аналізу;
- формування методики оцінювання впливу грошових потоків на фінансову стабільність і безпеку держави.

Таким чином, забезпечення ефективності управління грошовими потоками та посилення аудиторського контролю є ключовими детермінантами фінансової стійкості підприємств і макрофінансової стабільності держави загалом.

Список використаних джерел

1. Лігоненко Л. О., Ситник Г. В. Управління грошовими потоками: навч. посібник. Київ, 2005. 255 с.
2. Мулик Т. О. Організація аналізу грошових потоків на підприємстві. *Економіка та суспільство*, Випуск 40. 2022. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1442/1387>
3. Панасюк В. М., Мельничук І. В., Омецінська І. Я. Облік та оподаткування в інтернет-бізнесі: перспективи розвитку та виклики. *Бізнес Інформ*. 2024. №1. С. 258–266.
4. Панасюк В., Мужевич Н. Особливості впливу цифровізації бухгалтерського обліку на бізнес-процеси підприємств. *Галицький економічний вісник*. 2024. Том 89. № 4. С. 42-48.
5. Рябчук О. Г., Коротаєва І. Р. Особливості та проблеми аудиту грошових коштів у касі та на рахунках суб'єкта господарювання у банку. *Вісник ХДУ Серія Економічні науки*. Том 2, № 29. 2018. С. 181-184.
6. Рябчук О. Г., Мосійчук Є. О. Аудит фінансової стійкості підприємств в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. Випуск 73. 2025. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5791>
7. Ясишена В. В. Теоретичні аспекти аналізу грошових потоків підприємств. *Економічний простір*, № 16. 2008. С. 123-131.
8. Ясишена В. Облік, аналіз і аудит як підсистеми формування інформації щодо грошових потоків підприємств. *Галицький економічний вісник*, № 5(20). 2008. С. 148-153.